

Jaarrede van de VHMF, zoals uitgesproken door de voorzitter, Jurjen Glazenburg, op 17 april 2025 te Utrecht

Belastingen doe je samen

Mijn vader is 82. Sinds hij geen accountant meer nodig heeft, zoeken we samen een moment om zijn aangifte en die van mijn moeder te doen. Liefst fysiek bij mijn ouders in de provincie Groningen, maar tijdens corona ook wel eens op afstand. Mijn vader zoekt hun belastingspullen bij elkaar en samen lopen we op zijn computer de vragen van de aangifte door en vergelijken we de vooraf ingevulde gegevens met zijn jaaropgaven. Hij tekent de aangifte digitaal en het is weer gedaan voor een jaar. Dit jaarlijkse moment verbindt ons. Hij is blij dat dat zijn investering in zijn kinderen vrucht draagt, ik ben blij dat ik hem zaken kan verduidelijken. Met een kop koffie erbij (ik zwart en hij met suiker), hebben we het gewoon gezellig.

Deze samenwerking is voor mij een goede metafoor voor de manier waarop heel veel zaken in de belastingen (waaronder ik ook accijnzen en toeslagen versta) *samen* gebeuren:

- Samen met collega's;
- Samen met de ambtelijke en politieke leiding;
- Samen met de burgers en bedrijven en belastingadviseurs;
- Samen met de politiek; en
- Samen in de vereniging.

Belastingen doe je samen met collega's

De afgelopen jaren hebben we veel nieuwe collega's gekregen. Soms vers van de schoolbanken, soms met ervaring elders. Soms jong, soms ouder dan ik. Deze vernieuwing is een groot goed. Eigenlijk realiseer ik mij nu pas hoe vreemd het is dat we een hele tijd, ongeveer vanaf 1993 tot misschien wel 2015, alleen ad hoc nieuwe collega's aannamen en niet veel beter hebben gekeken naar wat er voor een toekomstgerichte organisatie nodig zou zijn. Pas nadat de curatele die werd ingesteld na Switch is opgeheven nemen we weer op grotere schaal mensen aan. Ik geniet ervan om te zien hoe nieuwe collega's hun weg vinden in onze diensten – en in het bestuur van de VHMF.

Doordat er jarenlang nauwelijks nieuwe mensen zijn aangenomen, valt nu – met 45% van het huidige personeel dat tussen nu en 2029 vertrekt – des te meer op dat er een hele generatie ontbreekt. Vooral de groep die het stokje zou moeten overnemen, de veertigers en vijftigers, is ondervertegenwoordigd.

Juist nu de Belastingdienst, de Douane en de Dienst Toeslagen voor grote uitdagingen staan. De wereld verandert, maar door kortzichtige keuzes uit het verleden zijn we niet in staat hierop goed in te spelen. Hoe pakken we de veranderingen die de maatschappij van ons verwacht aan, als zo'n complete generatie ontbreekt? En dit is nu juist de generatie die zowel de drive/energie als de ervaring heeft om een organisatie verder de toekomst in te helpen. Hoe zorgen we dat kennis voor de organisatie behouden blijft?

Het “werven op spanning” zoals door GO de afgelopen jaren uitgevoerd is daarbij van grote waarde: dan kun je nieuwe collega's laten begeleiden door collega's wiens pensioen in zicht is.

Jammer dat dit als eerste wordt geslachtofferd bij de bezuinigingen die de uitvoering eigenlijk niet zouden treffen. Is dit weer zo'n besluit waar we later spijt van krijgen?

Desondanks: het is een groot goed dat er nieuwe collega's worden aangenomen.

Belastingen doe je samen met de ambtelijke en politieke leiding

Dit geldt voor meerdere zaken. In het Departementaal Georganiseerd overleg is goed samengewerkt om een einde te maken aan het gebruik van schijnzelfstandigen. De enige plek waar dat niet is gelukt is bij de afdeling die het herstel bij Toeslagen uitvoert (UHT). Het blijft op zijn zachtst gezegd bijzonder dat Financiën dit zo doet. Positief is dat het doel is verwoord om het aantal schijnzelfstandigen in 2025 zo snel mogelijk naar nul af te bouwen én dat er geen nieuwe schijnzelfstandigen worden ingezet. Het bestuur van de VHMF begrijpt de noodzaak om toelagenschade te herstellen, maar willens en wetens als ministerie aanbieden je eigen wetten overtreden maar dan wel "netjes" de boetes te betalen¹, is niet aan de orde. Dat aanbod aan zogenaamde brokers om de boetes te betalen is na contact met de Belastingdienst overigens ingetrokken. Passend, nu de Belastingdienst weer meer inzet op het bestrijden van schijnzelfstandigheid.

Ook ingetrokken, juist in verband met het blijven inzetten van schijnzelfstandigen, is het convenant Horizontaal toezicht dat het Ministerie van Financiën met de Belastingdienst had². Het bestuur van de VHMF vindt het jammer dat het zover moest komen, maar is trots op professionele houding van Belastingdienstmedewerkers die zonder aanzien des persoons deze beslissing hebben genomen.

Een andere manier waarop de VHMF samenwerkt met de ambtelijke leiding, is de voorgenomen leergeschiedenis die de Rijksuniversiteit Groningen en de VHMF bij de het Ministerie van Financiën voornemens is te doen. Het DTBD van de Belastingdienst heeft daar inmiddels mee ingestemd en er wordt hard gewerkt om dit rond te krijgen.

Later deze maand heeft het bestuur een gesprek met staatssecretaris Palmén van Toeslagen. Een gesprek met de staatssecretaris Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane zit nog in de pen. Hij spreekt hier vanmiddag.

Belastingen doe je samen met burgers en bedrijven én belastingadviseurs

Ik blijf horen dat de oude slogan van de Belastingdienst, "Leuker kunnen we het niet maken, wel makkelijker"³, zo slecht nog niet was. Het ontzorgen van belastingplichtigen is een groot goed. Zoals u weet is de VHMF er al jaren een groot voorstander van dat nu eindelijk een discussie wordt gevoerd over wie nu eigenlijk verantwoordelijk is voor een juiste aangifte. Onze conclusie, in oktober vorig jaar nog voorgelegd aan meer dan 500 Register Belastingadviseurs, is dat de Belastingdienst en de burger hier, zeker in de inkomstenbelasting, samen verantwoordelijk voor zijn. De Belastingdienst voor het vooraf ingediende deel van de aangifte en de burger voor alles

¹ Zie [Dienst Toeslagen niet van plan om met zzp'ers te stoppen - Accountancy Vanmorgen](#)

² Zie [NLFiscaal | HT-convenant Financiën ingetrokken](#) en [Brief aan Eerste of Tweede Kamer - Aanbieding Voortgangsrapportage Hersteloperatie toeslagen over de periode september - december 2024 \(19e VGR\)](#)

³ [Leuker kunnen we het niet maken, wel makkelijker - Wikipedia](#)

wat de Belastingdienst niet kan weten. Een heffingsstelsel van Voldoening op aangifte (VOA) kan daarbij helpen – zeker omdat daarvoor ook de zo gewenste vereenvoudigde wetgeving nodig is.

Een deel van dat ontzorgen kan worden gevonden in de OESO-plannen⁴ voor 'tax administration 3.0'. Ook tijdens ons symposium vanmiddag komt dit aan de orde; ik heb veel met belangstelling geluisterd naar de oratie van Marcel Snippe, die vanmiddag zal spreken.

Door een hoofdstuk uit het Liber amicorum voor professor Gerard Meussen⁵ door De Raedt en Peeters en de RB-podcast van 5 maart 2025 met Diana van Hout⁶ werd ik nog eens gewezen op de OESO adviezen over 'tax administration 3.0'.

De Raedt en Peeters schetsen 'tax administration 3.0', waarbij fiscaal relevante gegevens niet meer bij de fiscus worden opgeslagen, maar in hun 'natuurlijke omgeving' blijven. Via technologie worden data van belastingplichtigen, derden en overheden gekoppeld om automatisch het juiste belastingbedrag te berekenen en de betaling direct naar de fiscus te sturen. Dit moet leiden tot 'seamless taxation' en vereenvoudiging van belastingheffing.

De VHMF heeft eerder aangegeven dat de overheid geen gevoelige persoonlijke informatie van burgers zou moeten verzamelen, wat kan beginnen met de defiscalisering van de giftenaftrek en zorgkosten. Een mogelijke stap naar 'tax administration 3.0' is het koppelen van betrouwbare gegevens van belastingadviseurs aan de behandeling van aangiften. Hier zijn ook plannen voor⁷: Idee is om fouten te voorkomen door, via hun belastingadviseur, zoveel mogelijk aan te sluiten bij de administratieve keten van ondernemers.

Een goed begin, mits ook duidelijk wordt gemaakt welk fiscaal advies aan zo'n aangifte ten grondslag ligt. De VHMF pleit immers al langer voor een stelsel van certificering van belastingadviseurs, bijvoorbeeld ook bij Horizontaal toezicht. Een certificering van hun processen zou daarin mooi passen.

De Raedt en Peeters wijzen nog op de risico's van verminderde gedragssturing bij volledig geautomatiseerde belastingheffing en de bezorgdheid over algoritmische selectie en privacy. Ook lopen we het risico dat vereenvoudiging later weer ongedaan wordt doordat de politiek toch weer complexiteit toevoegt, zie de geschiedenis van de wet IB 2001. Om met Leo Stevens te spreken: 'We hebben een gecompliceerde samenleving en om die reden ook een ingewikkeld belastingstelsel.' Daarbij zou hij, zo blijkt uit een interview met de ANBO-PCOB, zelf al heel tevreden zijn als politici de belastingheffing niet ingewikkelder zouden maken dan nodig is. En het liefst iets minder bezig zijn met het bedienen van de eigen achterban⁸.

⁴ Zie https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2020/12/tax-administration-3-0-the-digital-transformation-of-tax-administration_886337a7/ca274cc5-en.pdf

⁵ Prof. dr. S. de Raedt & Prof. dr. B. Peeters, 'Op zoek naar de rol van de mens in het digitaliserend belastingheffingsmodel', in [Homo universalis : liber amicorum voor prof. mr. G.T.K. Meussen | WorldCat.org](#), blz 155 e.v.

⁶ <https://open.spotify.com/episode/5LMjor5GCctXNPUXkm4XsD?si=afd7da9578b24c82>, met een verwijzing naar Prof. mr. dr. M.B.A. van Hout, 'Kunstmatige Intelligentie, AI, daar is de nieuwe belastinginspecteur' in het Liber amicorum ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de VHMF, blz. 201 e.v., zie [Richtige Heffing 2023 DEF.pdf](#)

⁷ Zie [Het Register 2024_6.pdf](#) blz. 32 en verder.

⁸ Zie [Interview met Hoogleraar fiscale economie Leo Stevens | ANBO-PCOB](#)

In het Liber amicorum ter gelegenheid het 150-jarig bestaan van de VHMF⁹ bespreekt ook professor Diana van Hout de inzet van AI in de belastingheffing. Zij komt tot de conclusie dat een jurist die alleen regels kan toepassen in de toekomst van weinig waarde meer is. Voor een jurist, ik vul daar zelf ook "belastingambtenaar" in zijn volgens Van Hout, naast AI, juist ook een goede basiskennis, inzicht in het recht en goede contactuele eigenschappen van belang. Dat klinkt alsof ons werk er interessanter van wordt.

Desondanks een aanvullend waarschuwend woord, juist omdat het bij belastingheffing ook om vertrouwen gaat – vertrouwen in de overheid, dat de laatste jaren afneemt. Als op basis van gegevens naadloos de belasting van de rekening van burgers wordt afgeschreven, waar zijn zij zelf dan in het proces? Hoe behoudt de burger het vertrouwen dat de heffing van de belasting die hij betaalt geen "Bij u, over u en zonder u"¹⁰ wordt? Het gevaar is aanwezig dat er bij de plannen rondom seamless taxation niet genoeg wordt stilgestaan bij het uitgangspunt dat je belastingen "samen" doet. Bijvoorbeeld omdat er te weinig menselijk contact tussen burger en Belastingdienst overblijft. Terwijl juist menselijk contact onontbeerlijk is voor het vertrouwen van een burger dat hij rechtvaardig behandeld wordt. Maar ook het zetten van een, eventueel digitale, handtekening onder een aangifte is een belangrijke stap in het delen van de verantwoordelijkheid voor die aangifte tussen burger en overheid. De handtekening bevestigt die verantwoordelijkheid van de kant van de burger en kan daarom, ook bij seamless taxation, niet worden gemist.

Belastingen doe je samen met de politiek

Het beleid van de rijkswerkgever, zoals de nullijn en bezuinigingen op ambtenaren, ondermijnt het principe van "samen doen." Het idee van samen doen is gebaseerd op samenwerking en het gezamenlijk aanpakken van uitdagingen. Door op ambtenaren te bezuinigen en geen salarisverhogingen te bieden, worden de middelen beperkt, wat de capaciteit van ambtenaren om hun werk effectief uit te voeren ernstig beïnvloedt. Het maakt het moeilijker om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen voor publieke taken, omdat de werkdruk toeneemt en de motivatie afneemt. Dit kan leiden tot meer frustratie en minder bereidheid om samen te werken, omdat medewerkers zich niet gewaardeerd of ondersteund voelen. "Samen doen" vereist een gezamenlijke inspanning, maar als het overheidspersoneel wordt ondergewaardeerd en overbelast, wordt dit proces belemmerd. In plaats van het versterken van samenwerking, creëert het beleid obstakels voor een effectieve uitvoering van het werk.

We zullen dan ook, samen met de CMHF Overheid, niet accepteren dat er een nullijn komt, en dat zonder een afname van taken minder werknemers beschikbaar zijn. Werkdruk en cohesie zijn belangrijk.

Belastingen doe je samen in een vereniging

Ik sprak al over het Departementaal georganiseerd overleg. Maar ook in de ondernemingsraden zitten VHMF-leden namens de CMHF Overheid. Samen houden ze, namens de medewerkers, de organisatie in de gaten. In mei zijn er, behalve bij het dienstonderdeel Grote Ondernemingen, weer verkiezingen voor de OR. Meld je bij Michel van Kerkhof en Dennis Lemeer als je meer wilt

⁹ [Richtige Heffing 2023 DEF.pdf](#), blz. 201 en verder.

¹⁰ Nu we toch in Utrecht zijn: [Bij u, over u en zonder u - Canon van Nederland](#)

weten over de OR: we zoeken nog kandidaten. Ook hier doen we belastingen samen. Na de jaarrede meer hierover.

Voorafgaand aan deze ALV heeft het bestuur de leden een stuk voorgelegd met een aantal zaken om de vereniging toekomstbestendig te houden. Deze zaken hebben we het afgelopen jaar besproken met de leden. Eerste conclusie: we hebben het afgelopen jaar 96 nieuwe leden gekregen. Het gaat dus goed.

We zien wel dat ons ledenbestand op afzienbare termijn voor een veel groter deel bestaat uit postactieven. Dat geeft een andere dynamiek in de vereniging en je moet je als vereniging afvragen hoe je hiermee om wilt gaan. We zijn als vereniging erg afhankelijk van postactieven en we waarderen hun inbreng. Voor een beroepsvereniging is het echter belangrijk om zoveel mogelijk leden in actieve dienst te hebben. Om voeling te houden met de problemen en mee te werken aan oplossingen.' De vraag die opkomt is: hoe houden we de vereniging toekomstbestendig tijdens de komende generatiewissel.

Samenvattend stellen we voor het volgende te gaan doen:

- we handhaven de drie V's als uitgangspunt - Vakmanschap, Verbinding en Vertegenwoordiging;
- een vereniging gaat steeds meer uit van ambassadeurs per gebouw; en
- als uitgangspunt bij beslissingen hanteren we "is het goed voor jongeren?".

De vraag wat we als vereniging postactieven te bieden hebben, hebben we het afgelopen jaar niet kunnen beantwoorden. Daarom stellen we voor om een commissie van actieve en postactieve leden te benoemen om dit te bespreken en het bestuur te adviseren. Binnenkort gaan we op zoek naar leden die in zo'n commissie zitting willen nemen.

Ik sprak al van een generatiewissel. Ook in het bestuur dient zo'n generatiewissel zich aan. Tijdens de volgende ALV zal een aantal bestuursleden afscheid nemen als bestuurslid. Dat betekent dat we de reeds ingezette vernieuwing zich doorzet - en dus dat we nieuwe bestuursleden nodig hebben. Heb je belangstelling om iets te doen voor de vereniging, ook buiten een bestuurslidmaatschap om, meld je dan vandaag bij een van de bestuursleden of later bij de secretaris. Want: belastingen doe je samen!